

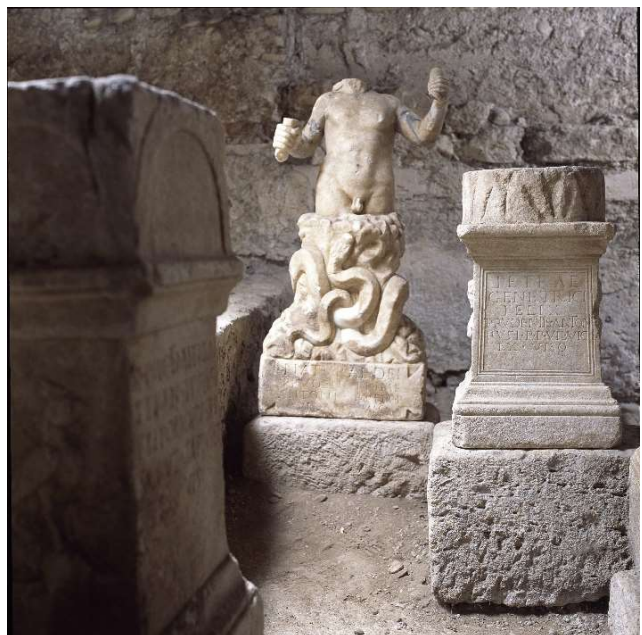
POKRAJINSKI MUZEJ PTUJ ORMOŽ

Notranjost III. Mitreja na Zgornjem Bregu

Bikonosec, I. mitrej na Spodnji Hajdini

Rojstvo Mitre iz skale, I. mitrej na Spodnji Hajdini

PTUJSKI MITREJI

Mitraizem je religija perzijskega izvora, ki so jo k nam prinesli za časa Rimljanov trgovci, uradniki in vojaki z Vzhoda. O njej se ni smelo ne govoriti in ne pisati – bila je mistična. Kljub temu se je ohranilo nekaj podatkov. Razberemo jih lahko iz kamnitih spomenikov, ki so jih verniki postavljali v svojih svetiščih, mitrejih. Imenuje se po bogu svetlobe in vsega dobrega, Mitri.

Rimska Petoviona sodi med največja središča mitraizma v Evropi. Źe v sredini 2. stoletja so uslužbenci ilirske carine zgradili na Spodnji Hajdini mitrej, na prehodu iz 2. v 3. stoletje pa v njegovi bliŕini še enega. V prvem mitreju, ki je bil odkrit v letih 1898/99 in je ohranjen na mestu najdbe na Spodnji Hajdini, je razporejenih dvanajst posvetilnih kamnov z napisi in reliefnimi upodobitvami, ki prikazujejo mite in atribute, povezane z Mitro in stopnjami napredovanja vernikov.

Izredno kiparsko delo je kip Mitrovega rojstva iz skale, posebno pozornost pa zasluŕi stebrast oltar s kipom bikonosca – Mitre, ki vleče bika na ramenih –, saj je eden od dveh še ohranjenih na svetu.

Na Zgornjem Bregu je bilo v sredini 3. stoletja, v gosto pozidani stanovanjski četrti takratnega mesta, postavljeno največje Mitrovo svetišče. Tretji mitrej je bil odkrit leta 1913 in obdan z zaščitno stavbo. V svetišču prevladujejo ŕrtveniki s posvetili vojakov legij XIII. Gemine in V. Makedonske. Ob izvorni opremi svetišča so razstavljeni še reliefna posvetilna plošča Vzvišenim dojiŕjam, doprsje boginje rodovitnosti Velike matere, oltarne plošče iz mitreja v Modriču na Pohorju in plošča z reliefom Saksana, zavetnika kamnosekov, s Œmartnega na Pohorju.

Na Ptujju sta bila na levem bregu Drave odkrita še dva mitreja.

Vabimo vas, da na Radiu Ptuj spremljate rubriko »Kulturni kaŕipot«, ki je na sporedu od torka do petka ob 19.50 uri. Prihodnjič bomo govorili o Rimski opekarski peči. Vse prispevke objavimo na spletni strani muzeja www.pmpo.si